

СТАНОВИЩЕ

от професор, д-р Даниела Николова Бобева-Филипова

на дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките”

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика; Докторска програма „Световно стопанство и международни икономически отношения”

Автор: Любомир Димитров Любенов

Тема: Маркетинг стратегии на агросекторно и регионално равнище

1. Общо описание на представените материали

Със Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ № 614, от 28.09.2022 г. съм определена за член на научното жури по процедура за защита на дисертационен труд на тема „Маркетинг стратегии на агросекторно и регионално равнище” на Любомир Димитров Любенов.

Предадените материали включват следните документи:

1. Автореферат на дисертационен труд за степен „Доктор на науките“
3. Дисертационен труд на тема „**Маркетинг стратегии на агросекторно и регионално равнище**“ за степен „Доктор на науките“.
4. Справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3, съответно на изискванията по чл. 2б, ал. 5 от ЗРАСРБ
5. Автобиография

Кандидатът не е приложил публикации, но повечето от тях са достъпни в интернет.

Приложените документи дават възможност да се оцени комплексно научния и научно-приложния принос на кандидата.

Дисертационният труд се състои от 389 страници, от които 346 страници основен текст и 43 страници приложения. Приложен е списък с използваната литература, който съдържа 68 академични източника, 69 нормативни източника, 13 медийни публикации и 127 статии, публикувани в интернет. Това разграничение на източниците дава възможност да се оцени

огромната изследователска работа, извършена от автора на труда, като е постигнат добър баланс в проучаването на изследванията в тази област.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

В представения дисертационен труд се изследват особено актуални проблеми, както в теоретичен така и в практико-приложен план. Един от важните аргументи за актуалността на темата в академичен план е, че класическите теории в областта на маркетинга са разработени предимно за сектора на индустрията и услугите, докато агросекторът е специфичен и налага разработването на собствена методология и инструменти на научния анализ.

Въпреки, че темата дисертационния труд има доста широк обхват, който не е конкретизиран в отделно производство и регион, авторът се фокусира върху пчеларството и зърнопроизводството в област Русе и въпреки това е направен сполучлив преход от общото към частното.

Предметът, обектът и целта на дисертационния труд са точно определени и на тази основа поставените задачи дават възможност за вникване в дълбочината на проблема и достигане до важни научни и приложни резултати.

3. Познаване на проблема

По-голямата част от научните изследвания на кандидата са посветени на агросектора и регионалните аспекти на неговото развитие. В дисертационния труд проличава отлично познаване на пазарите - националния, регионалния и глобалния, факторите, тенденциите и рисковете. Авторът несъмнено притежава висока експертиза в областта на изследванията на маркетинга в агри сектора.

Прави впечатление отличното познаване на националните и европейски политика в агросектора и в частност в пчеларството както и инструментите за финансиране.

Доброто познаване на проблема и активната публикационна дейност утвърждават кандидата като един от най-изявените автори в академичната литература по темата.

4. Методология и методика на изследването

Избраната методика на изследване позволява постигане на поставената комплексна цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд. Методологията, приложена в изследването, е комбинация от количествен и качествен анализ. Качественият анализ е използван за осветляването на предмета и обекта на изследването, а количественият анализ дава възможност да се очертаят ползите и рисковете. Дисертационният труд е изграден върху една солидна методологическа и емпирична основа. Съчетаването на

данни от статистиката със самостоятелни емпирични изследвания дава възможност на автора да постигне поставените цели и научно да ги аргументира. Проведен е SWOT анализ на националното и регионалното пчеларство в област Русе.

Научната зрялост на автора проличава в критичния, но аргументиран подход, по отношение на политиките в сектора на национално и европейско ниво. Тъжна е констатацията, че субсидиите, а не пазара, стимулират инвестиционната активност в агри сектора.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Изследването се състои от увод, пет глави, заключение и приложения.

Първа глава е фокусирана върху теоретичните аспекти на маркетинга и неговите приложения на в стратегиите на секторно и регионално равнище

Втората глава е посветена на изследване на пазарите, където авторът идентифицира проблемите като използва и SWOT анализ на националното и регионалното пчеларство. Прави впечатление, че въпреки, че фокусът е върху пчеларството в област Русе, авторът прави сравнения и с националното равнище на сектора, което обогатява анализа и го прави приложим далеч извън избрания регион.

Третата глава демонстрира приложение на концепцията сегментиране – таргетиране–позициониране на секторно и регионално равнище.

Четвъртата глава поставя основите на стратегическия маркетинг на взаимоотношенията (хоризонтални, вертикални и вътрешни) и инфраструктурата в пчеларството на региона.

В петата глава са разработени някои инструменти за реализиране на маркетинговите стратегии в пчеларството на област Русе. Тук научните резултати са представени като готови елементи на ефективни маркетингови стратегии.

В заключението са представени основните изводи от изследването.

Както дисертационният труд, така и публикациите на кандидата аргументират необходимостта от специфични маркетинг стратегии, които да успеят да позиционират изследвания сектор и регион на националния и европейския пазар.

Общото качество на дисертационния труд отговаря на изискванията. Завидна прагматичност откриваме в предложените подходи за маркетинг стратегиите в един конкретен сектор и регион.

Дисертационният труд е разработен на високо академично равнище с ясен и професионален език и стил.

6. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Изцяло подкрепям посочените от кандидата приноси. В автореферата те са добре структурирани и описани.

7. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

След като проверих данните от Справката за изпълнение на минималните национални изисквания считам, че академичните постижения на кандидата надвишават минимално изискуемите за придобиване на научна степен „доктор на науките“ в професионалното направление 3.8. Икономика.

8. Лично участие на кандидата

Дисертационният труд е резултат на самостоятелно научно изследване, повечето части от което са представени на научни форуми. Коректно са използвани и цитирани теоретичните източници и институционалните доклади и документи.

Прегледът на дисертационния труд и публикациите не откри плагиатство.

9. Автореферат

Авторефератът обхваща коректно цялата проблематика на дисертационния труд. Той е добре структуриран и отделните части са логически обвързани. Авторефератът е разработен съобразно изискванията, въпреки, че е по-обстоятелствен от наложената практика.

Акцентът на автореферата е поставен върху изводите от анализа в отделните части на дисертационния труд.

10. Критични забележки и препоръки

Критичните ми бележки не променят общата ми положителна оценка на докторския труд.

- Нуждае се от повече аргументация избора на секторите пчеларство и зърнопроизводство и тяхното включване в изследването на зърнопроизводителите трябва да бъде по-добре обяснено.
- Някои обобщения са прекалено генерални за да бъдат изцяло верни, например „за разлика от предприятията в сектори индустрия и услуги, които могат да осъществяват сами маркетинг стратегии, земеделските стопанства не могат това

поради значително по-ниска конкурентоспособност и рентабилност“. Дори и ако се направи справка с данните за финансовите показатели на агро сектора през 2021 г. спрямо останалите сектори, ще се види, че той е по-скоро по-силно волатилен отколкото по-ниско рентабилен.

13. Лични впечатления

Не познавам кандидата, но от научната продукция и автобиографията мога да потвърдя неговата ангажираност със сектора, обект на изследване, високи професионални умения и знания. Интензивната научна дейност кандидатът съчетава с практическо използване на научните резултати в своята дейност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа резултати, които представляват оригинален принос в науката и практиката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Научното творчество на кандидата е със силно изразен практико-приложен характер, което се потвърждава от списъка с публикации.

Кандидатът притежава високи професионални качества и е установен учен с висока репутация в научните среди и сектора. Дисертационният труд показва, че кандидатът Любомир Любенов притежава задълбочени теоретични знания и умения в Професионално направление 3. 8. Икономика, като демонстрира висок капацитет за самостоятелно провеждане на научни изследвания и тяхното прилагане в практиката.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди научна степен „доктор на науките“** на Любомир Любенов в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика.

30 ноември 2022 г.
.....

Автор на становището:
.....

(Проф. д-р Даниела Бобева)